

Nem rajongok a háborús filmekért, pláne nem a börtönfilmekért. De szeretem, amikor egy moziélmény meglep, és sokkal többet ad, mint amit kinézek belőle. Lány létemre rettentően élveztem ezt az alkotást, jóllehet nemhogy romantikus szál, de még női szereplő is alig van benne. Drámaiságánál és mondanivalójánál fogva azonban sokkal több, mint egy átlagos háborús történet. **A domb** (*The Hill*) lelkileg megdolgoztatja, érzelmileg teljesen bevonja a nézőjét. A rendező, Sidney Lumet így nyilatkozik híres alkotásáról:

„A történet a II. világháborúban egy brit katonai büntetőtáborban játszódik, lakói azonban brit katonák, akik engedély nélküli távolmaradás, feketekereskedelem vagy más bűncselekmény miatt kerültek ide. A helyszín egy börtön, valahol az észak-afrikai sivatagban... Nem csak lelkileg, fizikailag is ez volt a legkeményebb filmem. A végére teljesen kimerültem.”

Adomb hangulatát fokozza, hogy egy régi, 1965-ben készült filmről van szó, így fekete-fehérben élvezhetjük a képet. A modern technika világában azt gondolhatnánk, ez elvesz az értékéből, de épp for-

bályokat. Ahhoz, hogy a lecke, amit meg kell tanulniuk, mélyre hasson, nem akármilyen feltételeket kell teremteni. A tábor gyakorlóterén Wilson főtörzsőrmester (Harry Andrews) kőből és homokból dombot épített a foglyok-

ugyanaz az ember. Orwell 1984 című regénye jut eszünkbe. „Jobban kaptak, mint amit érdemeltek – mondja Wilson, a táborparancsnok két leszerelő katonának, akik végre elhagyhatják a dombot. – Most jobban néznek ki, és jobb a szaguk is. Pokoli volt itt, ugye? Meggyötörtem magukat, hogy kiderítsem, van-e magukban valami jó. Maguknak ártottak, amikor ellenem szegültek. A dombra másztak, meneteltek, szenvedés árán tanultak fegyelmet. Sok magukfajta járt már nálam. A söpredék, a csatornatöltelék. De mire kiengedtük őket, azzá váltak, mint maguk. Emberré. Most már becsületére válnak az egyenruhának.”

A tűző napon agyonhajszolt katonák rab-szolga módra türik az embertelen büntetést. Wilson átnevelésére kezes báránnyá válnak, s

A DOMB (The Hill)

dítva van. Olyan eleven a látvány, hogy szinte szánkban érezzük a sivatagi száraz levegőt, és együtt izzadunk a történet hőseivel. A főszerepet az Oscar-díjas skót színész, az ifjú Sean Connery játssza. Ez az első és egyben legsikeresebb közös filmje a rendező Sidney Lumettel, aki később még *Az Anderson-magnószalagok*, *Az igazság ereje (A támadás)*, *a Gyilkosság az Orient expresszen*, illetve a *Családi ügy* című filmekben is együtt dolgozott a tehetséges művészsel.

A mű alapjául Ray Rigby amerikai író azonos című regénye szolgált, amely akárcsak a film, 1965-ben jelent meg. Hatalmas dolog, hogy azonnal meg is filmesítették, és a szerző meg is kapta a regényéből készült forgatókönyvéért a legjobb brit forgatókönyv filmes BAFTA-díját.

A II. világháború olaszországi partraszállásának napjait éljük. A történet teljes egészében egy brit katonai büntetőtáborban játszódik valahol a líbiai sivatagban, ahol azonban nem ellenséges katonákat őriznek, hanem brit rebelliseket, akiket „át kell nevelni”. A sivatag kellős közepére olyan fegyencek kerülnek, akikről úgy ítélték meg, hogy a harcéri körülmények között nem állnak helyt, vétenek a katonai szolgálat előírásai ellen, így itt embertelen körülmények között kell megtanulniuk a helyes viselkedést és a katonai rendszá-

kal. „A domb súlyos jelkép: a megaláztatás, az emberi akarat és egyéniség megtörésének szimbóluma” – írja az egyik kritika. Mert ebben áll az átnevelés lényege: megtörni végsőkéig az egyént. A történet egy örök emberi dilemmáról szól: hogyan lehet és hogyan érdemes fellázadni az embertelen körülmények ellen? Érdemes egyáltalán? Hogy marad meg az emberi méltóság és becsület?

A főhős a börtönbe újonnan érkező lefokozott őrmester, Joe Roberts (Sean Connery), akit négy társával együtt azért ítéltek börtönbüntetésre, mert mindannyian valami szabálytalanságot követtek el a hadseregben. Az öt új rabnak – éppúgy, mint a többi elítéltnak – mindennap a tábor közepén felépített dombra kell felmászni, újra meg újra fel-le, hogy „tiszteséget tanuljanak”. Sziszifuszi munka, aminek egyetlen célja van csupán: megtörni az embert. Ha végleg összetört lelkileg és fizikailag, visszaengedik a harcterre, de akkor már nem

minden parancsszóra szinte elvesztve önmagukat gépiesen ugrálnak. Harci bábukat nevelni a rendszegő katonákból, ez a kérélngetetlen Wilson fő hivatása. Mélyen pedig minden rabban ott a dilemma: szembeszálljon-e az élethetetlen „rendszerrel” még akár élete kockáztatása árán is, vagy törjön meg.

A domb már áll, amikor Robertsék csapata megérkezik. Az öt újonc egyike a verekedő McGrath (Jack Watson), akit három katonai rendőr megveréséért hoztak be. Ő igazi belevaló skót fenegyerek, akinek ha arról van szó, nem jelent gondot beleállni a vitába. Másikuk Bartlett (Roy Kinnear), az örök lógós, aki még ebben a kegyetlen helyzetben is megpróbál ügyeskedni. Még nem is volt bevetésen a fronton, mert mindig rajtakapták valamin. Jacko King közlegény (Ossie Davis) a harmadik, aki mindössze három üveg whisky elcsenéséért került ide, de egyébként egy csupa szív, derűs lélek. Ő igazi színfolt ebben a siralomvölgyben. Wilson őrmester csőrét leginkább a rejtélyes múltú hajdani törzsőrmester, Roberts piszkálja, hiszen pontosan tudja, hogy katonai rangban valójában vele egy szinten van. Őt egy esztelen parancs megtagadásáért hozták ide. Van még egy fogolytárs, Stevens (Alfred Lynch), akit kimaradásért küldtek büntetőtáborba. Gyenge, vézna, törekeny katona, akin mindenki azonnal látja, hogy nem való kato-

nai szolgálatra. Ők tehát a nyolcas cella lakói. Ezzel az ötös fogattal együtt lép büntetőszolgálatba Wilson új smaszere: Williams (Ian Herdy) is, aki főnökétől lehetőséget kap, hogy „élesítse fogait az újakon”.

Mindenki a maga szintjén, de mind fizikailag, mind lelkileg egész jól tűri a megpróbáltatáso-

kat. A nyolcas cella is kezd kimerülni, de még így is tudják derével és humorral fogadni a nyomorukat. Egészen addig, amíg Wilson és smaszere, Williams értelmetlen kínzásába a gyenge Stevens belehal, akit túlhajsoltak, és ezzel lényegében megölték. Ez az eset felbolygatja az egész tábor életét, mert mindenkiben felerősíti a dilemmát. Az értelmetlen brutalitás az összes rabot felkavarja. Roberts azonban belátja, hogy az erőszak újabb megtorlást szül, egyedül békés módszerekkel van esélyük felfedni az igazságot: elhatározza, hogy jelentést tesz a kormányzóknak az öőrökről. Cellatársait is meggyőzi, hogy egyedül így van esélyük a kegyetlen zsarnokokkal szemben. Erőszakkal vagy bosszúval nem mocskolhatják be magukat úgy, ahogy az öreik. Roberts mellé áll az orvos és egy másik tiszt is, akik szintén szenvednek a zsarnokoktól.

Jóllehet, közel a rabok erkölcsi győzelme, tragédiába fullad Roberts szándéka, mert a békés megoldás felett győz a harag és a gyűlölet: sorstársait hiába győzte meg, azok végül nem tudnak uralkodni az indulataikon, és személyes bosszút állnak öreiken, eldobva így az esélyét annak, hogy a zsarnokok tisztességes úton megbűnhődjenek. Mindkét oldalról megkapjuk a tanulságot: semmiféle cél sem szentesíthet olyan eszközt, amely a másik ember megnyomorításához vezet.

Szent
Margit
Program

Görögkatolikus
Ifjúsági
Szervezet

TÁMOGATÓKAT KERESÜNK!

A Kárpátaljai Magyar Görögkatolikus Ifjúsági Szervezet (GISZ) a 2018/2019. tanévre újra meghirdeti a Szent Margit Programot.

A PROGRAM CÉLJA:

A Szent Margit Program célja, hogy a Kárpát-medencében vagy a világ bármely pontján élő jó szándékú támogatókat összekösse a rászoruló általános és középiskolás gyermekekkel, ezáltal előmozdítsa a támogatott gyerekek tanulmányi eredményét, hitbéli életét, valamint a magyar közösség életében való szerepvállalását.

A TÁMOGATÁS MÓDJA:

A programban támogatóként bárki részt vehet, aki vállalja, hogy egy tanéven keresztül (10 hónap) havi fix 10 euróval támogat egy gyermeket. A GISZ Kárpátalja-szerre jelentős adatbázist állított fel a támogatásra szoruló gyermekekről. Az adatbázisban szereplő adatok alapján a támogató dönti el, hogy kit szeretne támogatni. A támogatás összegét készpénzben, illetve banki átutalás formájában – egy összegben vagy havi rendszerességgel – lehet eljuttatni a GISZ számára.

- A GISZ ezt az összeget eljuttatja a kiválasztott gyerekeknek.
- A támogatott egy átvételi elismervény aláírásával tanúsítja, hogy megkapta az összeget.
- Amennyiben a támogató igényt tart rá – a GISZ-en keresztül –, felveheti a kapcsolatot a támogatottal, levelezés által.
- A program befejezése után a támogató dönt, hogy tovább szeretné-e támogatni a kiválasztott gyermeket.

A 2017/2018. tanév folyamán 91 gyerek kapott támogatást 63 támogatótól.

A következő tanévben szeretnénk ezt a számot kibővíteni, s minél több gyerek számára biztosítani ezt a csekély anyagi támogatást.

Támogatónak a
szentmargitprogram@gmail.com
e-mail-címen,

illetve a **+380 964434906**-os
telefonszámon lehet jelentkezni.